

Notă analitică
privind analiza economico – financiară a întreprinderilor de stat și
societăților pe acțiuni cu cota statului în capitalul social pentru anii
2009-2011(structura, obligațiuni fiscale, datorii, riscuri)

I. Prezentare generală

La situația din 31 decembrie 2011, în Registrul patrimoniului public ținut de către Agenția Proprietății Publice subordonată Ministerului Economiei, sunt incluse 274 întreprinderi de stat, cu capital social în mărime de 6,2 mlrd. lei și 167 societăți comerciale cu capital social în mărime de 5,9 mlrd. lei, din care proprietatea statului – 3,8 mlrd. lei sau 64,4 la sută. Din numărul total al societăților comerciale, 116 societăți comerciale dețin capital integral sau majoritar de stat în mărime de 3,3 mlrd. lei, din care proprietatea statului – 3,1 mlrd. lei sau 93,9 la sută.

Din 167 societăți comerciale cu capital de stat, la 28 unități economice cota statului în capitalul social constituie 100%, la 58 unități economice – de la 75% pînă la 99%, la 30 unități economice – de la 50% pînă 75%, la 21 unități economice – de la 25% pînă la 50%, la 8 unități economice – de la 10% pînă la 25%, iar la 22 unități economice – pînă la 10 la sută.

Din numărul total de întreprinderi de stat, 7 întreprinderi de stat se află pe teritoriul Ucrainei, și 5 întreprinderi de stat – pe teritoriul UTA Găgăuzia.

Procedura lichidării este aplicată față de 16 întreprinderi de stat și 18 societăți comerciale, conform prevederilor Codului Civil nr. 1107-XV din 06 iunie 2002 și Legii insolvabilității nr. 632-XV din 14 noiembrie 2001.

Din totalul unităților economice incluse în Registrul patrimoniului public, nu au fost supuse monitoringului financiar 13 întreprinderi de stat și 5 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, înregistrate la Camera Înregistrării de Stat, întrucît nu desfășoară activitate.

În Lista întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, monitorizate de către Ministerul Finanțelor, sunt incluse 233 întreprinderi de stat cu capital social în mărime de 5,9 mlrd. lei, și 92 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat în mărime de 3,1 mlrd. lei, din care proprietatea statului – 3,0 mlrd. lei sau 96,8 la sută.

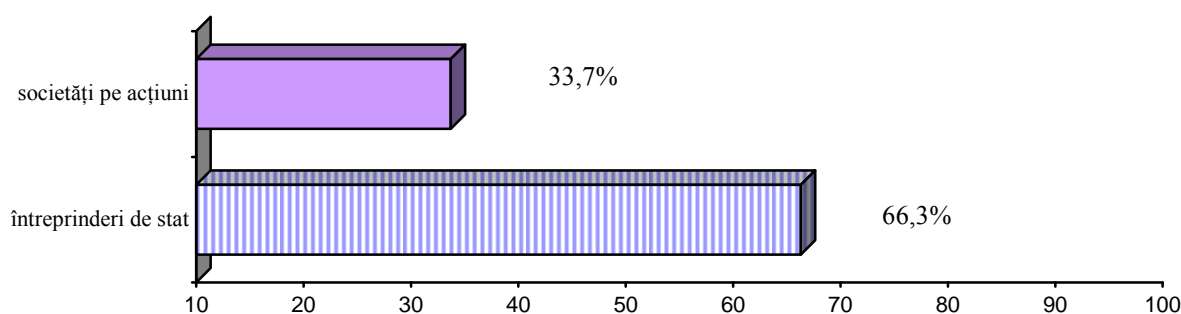

Figura 1.1 Structura proprietății statului

În perioada analizată, au fost supuse monitorizării financiare 229 întreprinderi de stat și 90 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, inclusiv 22 societăți comerciale cu capital integral de stat, care au prezentat rapoartele financiare organelor teritoriale ale Biroului Național de Statistică. Totodată, monitorizării financiare au fost supuse 2 întreprinderi de stat și 3 societăți comerciale, care au fost vândute la licitații la Bursa de Valori a Moldovei și prin concursul comercial, la sfârșitul perioadei de gestiune, nefiind incluse în Registrul patrimoniului public la situația din 01 ianuarie 2012.

În perioada de raportare, din numărul total al unităților economice supuse monitorizării, 6 întreprinderi de stat și 5 societăți comerciale cu capital majoritar de stat nu au prezentat rapoartele financiare.

Monitoringul activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale, pentru anul 2011, a fost efectuat în baza raportului financiar, raportului „Cercetare statistică trimestrială Nr. 5-CI „Consumurile, cheltuielile și investițiile întreprinderii”, prezentate Biroului Național de Statistică, precum și a datelor Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

II. Monitoringul financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat

Conform datelor bilanțului contabil generalizat, valoarea totală de bilanț a activelor întreprinderilor de stat constituie 16,9 mlrd. lei și s-a majorat în perioada de gestiune cu 0,8 mlrd. lei.

În structura activelor, ponderea cea mai mare o dețin activele pe termen lung, circa 78,3%, iar activele curente – 21,7 la sută. Mijloacele fixe constituie 11,0 mlrd. lei sau 65,0% din total activ, uzura mijloacelor fixe fiind de 56,4 la sută.

În componența activelor, activele financiare constituie 2,6 mlrd. lei și nefinanciare – 14,3 mlrd. lei.

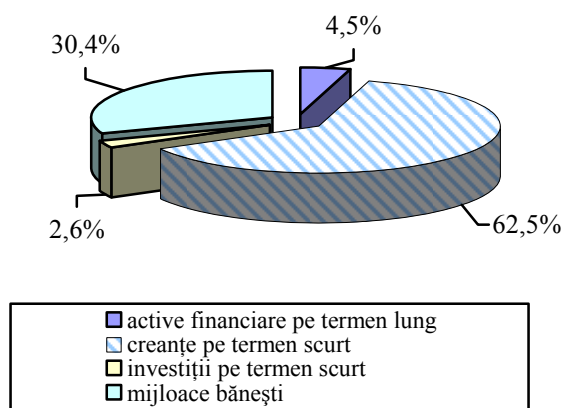

Figura 2.1 Structura activelor financiare ale întreprinderilor de stat la 31.12.2010

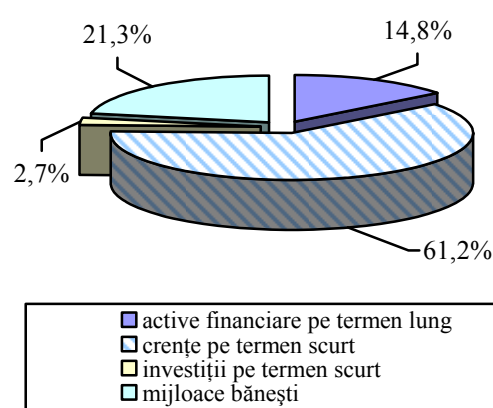

Figura 2.2 Structura activelor financiare ale întreprinderilor de stat la 31.12.2011

Potrivit diagramelor prezentate în figura 2.1 și 2.2, se observă că ponderea majoritară, în structura activelor financiare în anul 2011, o alcătuiesc creanțele pe termen scurt – 61,2%, diminuându-se față de anul precedent cu 1,3 p.p. De asemenea, o cotă semnificativă este deținută și de mijloacele bănești – 21,3% (cu 9,1 p.p. mai puțin decât în 2010). Ponderea minoritară este deținută de către activele financiare pe termen scurt, reprezentând 2,7% din totalul activelor financiare.

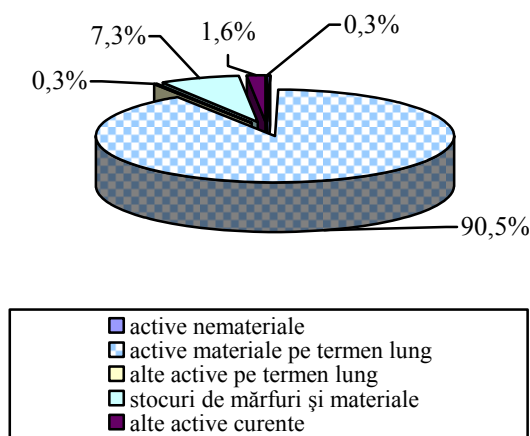

Figura 2.3 Structura activelor nefinanciare ale întreprinderilor de stat la 31.12.2010

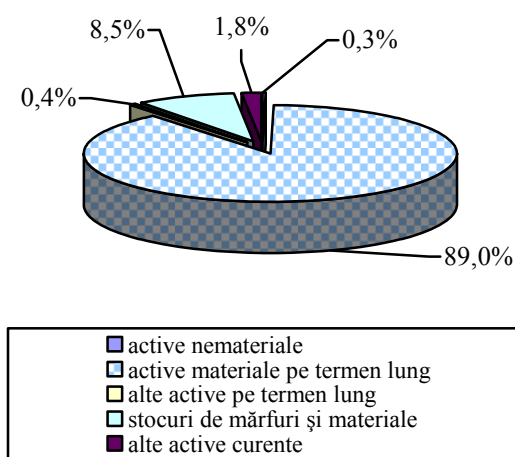

Figura 2.4 Structura activelor nefinanciare ale întreprinderilor de stat la 31.12.2011

Este de menționat că, 89,0% din totalul activelor nefinanciare sunt deținute de activele materiale pe termen lung – cu 1,5 p.p. mai puțin decât în anul precedent. Stocurile de mărfuri și materiale s-au majorat cu 1,2 p.p. față de anul 2010, reprezentând 8,5 la sută. Activele nemateriale au rămas la nivelul anului precedent și constituie 0,3 la sută.

Patrimoniul net al întreprinderilor de stat este de 12,9 mlrd. lei. În perioada de gestiune se observă tendința de majorare a patrimoniului net cu 0,6 mlrd. lei sau cu 4,7 la sută. Această creștere a fost condiționată de majorarea rezervelor cu 0,5 mlrd. lei, capitalului statutar și suplimentar cu 0,1 mlrd. lei, precum și a mărimii capitalului secundar cu 0,1 mlrd. lei, față de anul precedent. Totodată, influența pozitivă a fost parțial diminuată de creșterea, în perioada de gestiune, a pierderilor neacoperite cu 0,1 mlrd. lei.

La 111 unități economice se observă diminuarea patrimoniului net, iar 11 întreprinderi de stat înregistrează valoare negativă a patrimoniului net în mărime de 0,25 mlrd. lei.

Rentabilitatea economică (profit net/valoarea medie a activelor), pentru anul 2011, a constituit 0,80%, ceea ce semnifică că la un leu active se obțin 0,80 bănuți profit net.

Venitul din vânzări obținut de către întreprinderile de stat în anul 2011 constituie 6,0 mlrd. lei, majorându-se cu 14,2% comparativ cu anul 2010.

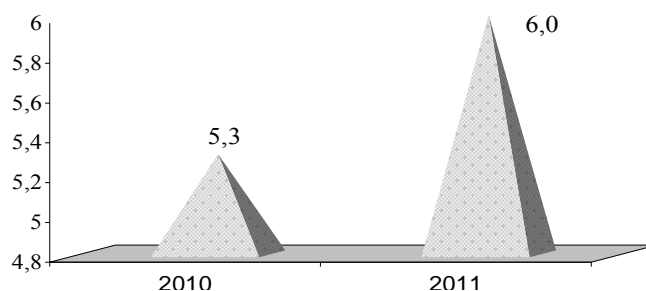

Figura 2.5 Evoluția veniturilor din vânzări a întreprinderilor de stat, pentru perioada 2010-2011, mlrd. lei

Ponderea majoritară în totalul cifrei de afaceri este deținută de veniturile din prestarea serviciilor – 78,0%. Veniturile din vânzarea produselor finite dețin o cotă de 12,2%, veniturile din vânzarea mărfurilor – 5,6%, veniturile din locațiune (arendă) – 3,5%, iar veniturile din contracte de construcție – 0,7 la sută. Venitul din vânzarea mărfurilor cu amănuntul constituie 0,18 mlrd. lei (52,3%), cu ridicata – 0,16 mlrd. lei (47,7%) din totalul veniturii din vânzarea mărfurilor.

Totodată, din totalul veniturilor din prestarea serviciilor 58,9% (2,8 mlrd. lei) revine serviciilor prestate întreprinderilor și 41,1% (2,0 mlrd. lei) serviciilor prestate populației.

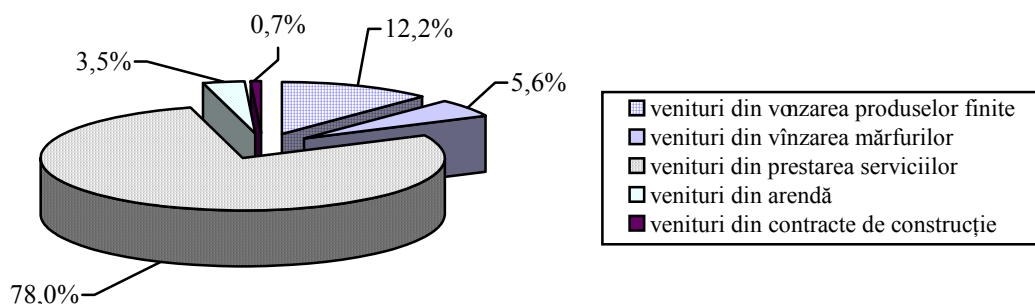

Figura 2.6 Cifra de afaceri, pe componente, a întreprinderilor de stat, pentru anul 2011

În structura cheltuielilor totale prevalează consumurile și cheltuielile pentru remunerarea muncii – 35,5% și consumurile și cheltuielile materiale – 28,5 la sută. Consumurile și cheltuieli aferente serviciilor prestate terților constituie 16,8%, uzura (amortizarea) activelor pe termen lung – 10,0%, alte consumuri și cheltuieli – 9,2%.

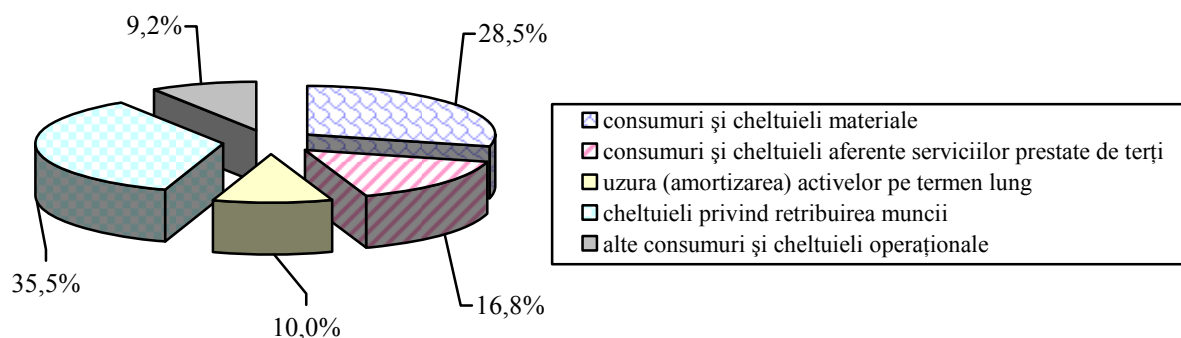

Figura 2.7 Structura consumurilor și cheltuielilor întreprinderilor de stat, pentru anul 2011

Numărul mediu scriptic al angajaților la întreprinderi constituie 42760 persoane. Venitul din vânzări pe angajat s-a majorat în comparație cu anul precedent cu 12,1 mii lei și constituie în mediu 141,0 mii lei. Salariul mediu lunar al unui angajat la întreprinderile de stat s-a majorat față de anul precedent cu 355 lei sau cu 11,6% și constituie 3407 lei.

Potrivit bilanțului contabil generalizat, întreprinderile de stat, în perioada de gestiune, au suportat pierderi din activitatea operațională în sumă de 81,3 mil. lei, iar în perioada precedentă întreprinderile au obținut profit din activitatea operațională în mărime de 42,3 mil. lei.

În rezultatul activității economico – financiare, în ansamblu, întreprinderile de stat au obținut profit net în sumă de 131,7 mil. lei, sau cu 21,8 mil. lei mai puțin decât în anul precedent.

Tabelul 2.1

Situația financiară a întreprinderilor de stat în anul 2011

Unități economice	Numărul unităților economice supuse analizei	Au activat cu profit			Au activat cu pierderi			Rezultat financiar nul	
		numărul unit. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul unit. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul unit. ec.	ponderea, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Întreprinderi de stat	229	140	61,1	286,4	86	37,6	154,7	3	1,3

Din totalul întreprinderilor de stat supuse analizei, la 49 întreprinderi se observă o micșorare a profitului net comparativ cu anul precedent – cu 74,3 mil. lei, cele mai semnificative fiind:

- 8 întreprinderi din ramura agriculturii;
- 6 întreprinderi din ramura silviculturii;
- 6 întreprinderi din ramura industriei și energiei;
- 6 întreprinderi din ramura transportului.

Tabelul 2.2

Întreprinderile de stat cu cea mai mare micșorare a profitului net

(mil. lei)

Nr. d/o	Întreprinderi de Stat	2010	2011	Abaterea
1.	Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”	54,8	7,9	-46,9
2.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MOLDATSA”	40,5	28,4	-12,1
3.	Î.S. pentru Silvicultură „Orhei”	2,2	0,1	-2,1
4.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	3,0	1,3	-1,7
5.	Î.S. „Serviciul pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor de Construcție”	7,0	5,4	-1,6

În perioada de gestiune, la 34 întreprinderi de stat s-au depistat pierderi nete în mărime de 111,8 mil. lei, înregistrând în anul 2010 profit în mărime de 53,2 mil. lei,

cele mai dominante fiind 12 întreprinderi din ramura agriculturii și industriei alimentare.

Din numărul total al întreprinderilor de stat ce au obținut profit net, 37 sau 26,4% unități economice înregistrează profit net mai mare de 1 milion de lei. Cele mai mari profituri au fost înregistrate de:

- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – 58,9 mil. lei;
- Î.S. „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” – 30,6 mil. lei;
- Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MOLDATSA” – 28,4 mil. lei;
- Î.S. „Cadastru” – 13,6 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” – 12,7 mil. lei.

Din numărul total al întreprinderilor de stat ce au obținut pierderi nete, 21 sau 24,4% întreprinderi au generat pierderi mai mari de 1 milion de lei. Cele mai mari pierderi au fost generate de: Î.S. „Moldelectrica” – 89,6 mil. lei; Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Pașcani” – 8,6 mil. lei; Întreprinderea interraională de stat „Acva - Nord” – 6,9 mil. lei.

Rentabilitatea vânzărilor (profitul net/venitul din vânzări) întreprinderilor constituie 2,2%, și s-a micșorat cu 0,7 p.p. față de anul precedent.

La finele anului 2011, creanțele întreprinderilor de stat au constituit 1582,3 mil. lei, inclusiv: creanțele pe termen lung – 13,7 mil. lei (0,9%) și creanțele pe termen scurt – 1568,6 mil. lei (99,1%). Suma totală a creanțelor s-a majorat în perioada de gestiune cu 126,6 mil. lei, inclusiv: creanțele pe termen scurt – cu 136,8 mil. lei. Creanțele pe termen lung s-au micșorat cu 10,2 mil. lei.

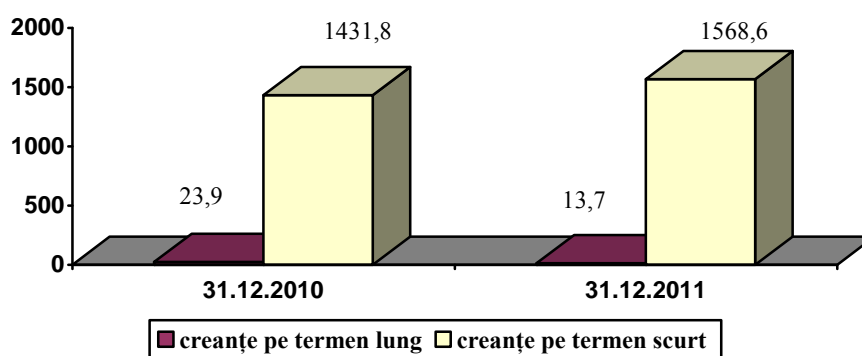

Figura 2.8 Evoluția creanțelor întreprinderilor de stat pentru perioada 2010-2011, mil. lei

În componența creanțelor pe termen scurt, creanțele aferente facturilor comerciale dețin cota de 44,2% (693,6 mil. lei), diminuându-se cu 5,4 p.p. sau cu 16,1 mil. lei față de anul precedent.

Pe parcursul anului 2011, datoriile creditoare s-au majorat cu 206,5 mil. lei și constituie 4221,6 mil. lei. Ponderele datoriilor pe termen lung este de 37,4 la sută. Datoriile pe termen lung s-au majorat în perioada de gestiune cu 32,0 mil. lei,

constituind 1579,3 mil. lei, datoriile pe termen scurt s-au majorat cu 174,5 mil. lei față de anul precedent și alcătuiesc 2642,3 mil. lei.

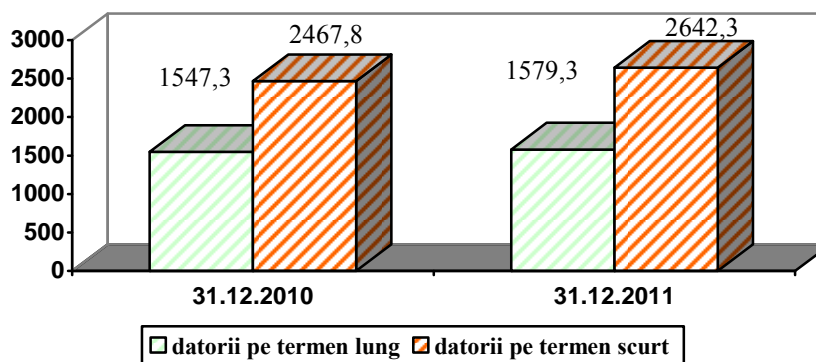

Figura 2.9 Evoluția datoriilor întreprinderilor de stat pentru perioada 2010-2011, mil. lei

În rezultatul analizei rapoartelor financiare, la 63 întreprinderi sau 27,5% din totalul întreprinderilor de stat, s-a constatat că datoriile pe termen scurt prevalează activele curente, fapt care se reflectă negativ asupra dezvoltării economice a întreprinderilor. La 110 întreprinderi de stat (48,0%), finanțarea activelor a avut loc din contul mijloacelor împrumutate.

În componența datoriilor pe termen lung 52,7% (832,1 mil. lei) reprezintă creditele primite de la băncile comerciale și, creditele recreditate din surse interne și externe prin intermediul Ministerului Finanțelor, precum și sumele dezafectate din bugetul de stat – garanții de stat interne și externe.

Totodată, la situația din 31 decembrie 2011 față de Ministerul Finanțelor, 4 întreprinderi de stat dețin datorii pe împrumuturi recreditate din surse interne și externe în mărime de 38,3 mil. lei și 20,9 mil. dolari SUA. Î.S. „Moldtranselectro” are datorie pe împrumutul extern acordat sub garanția statului în mărime de 0,86 mil. dolari SUA.

Tabelul 2.3

Sinteza obligațiilor întreprinderilor de stat față de Ministerul Finanțelor la situația din 31 decembrie 2011

Datorii	Suma mil. lei	Suma mil. dolari SUA
1. Credite externe	1,0	20,9
2. Credite interne	37,3	0,0
3. Garanții de stat externe	0,0	0,86
TOTAL	38,3	21,76

Neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe, precum și cele acordate sub garanția statului devine obligațiune convențională de stat, fapt ce creează o situație dificilă privind independența financiară a unităților economice. Totodată, neachitarea acestor obligațiuni generează riscul financiar de stingere din contul surselor bugetului de stat.

De asemenea, există riscuri financiare (fiscale) pentru bugetul public național din cauza micșorării vânzărilor nete la 85 întreprinderi de stat cu 140,8 mil. lei față de anul precedent, fapt ce atrage și micșorarea taxei pe valoare adăugată încasată în bugetul de stat cu 28,2 mil. lei.

Conform datelor Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, la 31 decembrie 2011, datoriile întreprinderilor față de bugetul de stat au constituit 39,4 mil. lei, față de bugetele unităților administrativ-teritoriale – 13,0 mil. lei, față de fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 3,3 mil. lei și s-au majorat pe parcursul perioadei de gestiune cu 9,7 mil. lei.

Obligațiile întreprinderilor de stat față de bugetul asigurărilor sociale de stat, potrivit datelor Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, s-au majorat pe parcursul perioadei de gestiune cu 16,9 mil. lei, constituind 76,1 mil. lei, care includ și obligații a căror termen de achitare nu a parvenit.

Tabelul 2.4

Informația privind sumele restante la impozite și taxe și alte plăți față de bugetul public național, ale întreprinderilor de stat la situația din 31 decembrie 2011
(mil. lei)

Verigile sistemului bugetar:	Inclusiv:			Total pe bugete
	plăți de bază	penalități	amenzi	
Bugetul de stat	22,0	10,8	6,6	39,4
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	9,8	3,2	0,0	13,0
Bugetul asigurărilor sociale de stat	65,2	10,9	0,0	76,1
Fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală	1,3	1,6	0,4	3,3
TOTAL	98,3	26,5	7,0	131,8

În bugetul public național, în anul 2011, au fost virate impozite și taxe în mărime de 1115,6 mil. lei, cu 133,4 mil. lei mai mult decât în anul precedent, inclusiv:

- bugetul de stat – 350,5 mil. lei;
- bugetele unităților administrativ-teritoriale – 168,5 mil. lei;
- bugetul asigurărilor sociale de stat – 469,6 mil. lei;
- fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 127,0 mil. lei.

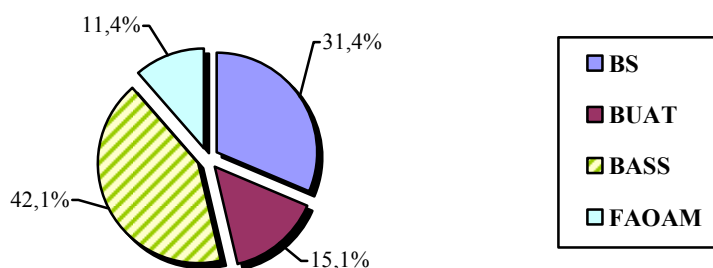

Figura 2.10 Structura achitărilor impozitelor și taxelor în bugetul public național de către întreprinderile de stat, pe anul 2011

În anul 2011, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, întreprinderile de stat au beneficiat de înlesniri și facilități fiscale la plata impozitelor și taxelor în sumă totală de 103,15 mil. lei, inclusiv:

- 71,0 mil. lei – taxa pe valoare adăugată, în conformitate cu prevederile art. 103 (scutirea de TVA) al Codului Fiscal;

- 30,5 mil. lei și respectiv 0,5 mil. lei – impozit funciar și pe bunuri imobiliare, în conformitate cu prevederile art. 283, 284 ale Codului Fiscal și prevederile Legii pentru punerea în aplicare a titlului VI al Codului Fiscal nr. 1056-XIV din 16 iunie 2000;

- 0,8 mil. lei și 0,34 mil. lei – taxa pentru apă și taxa pentru extragerea minereurilor utile, în conformitate cu prevederile art. 306 și 319 ale Codului Fiscal și prevederile Legii pentru punerea în aplicare a titlului VIII al Codului Fiscal nr. 68 -XVI din 5 mai 2005;

- 0,01 mil. lei – taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele neînmatriculate în Republica Moldova, în conformitate cu prevederile art. 348 al Codului fiscal și prevederile Legii pentru punerea în aplicare a titlului IX al Codului Fiscal nr. 317 -XVI din 2 noiembrie 2006.

III. Monitoringul financiar al activității economico-financiare a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat

Efectuînd monitoringul financiar al activității economico-financiare a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat (în continuare societăți pe acțiuni), s-a constatat că, potrivit bilanțului contabil generalizat, valoarea totală de bilanț a activelor este de 15,3 mlrd. lei și s-a majorat în perioada de gestiune cu 0,6 mlrd. lei.

Ponderea cea mai mare în structura activelor o dețin activele pe termen lung – circa 74,7% și activele curente – 25,3 la sută. Mijloacele fixe constituie 9,1 mlrd. lei sau 59,5% din total activ, uzura mijloacelor fixe fiind de – 46,9 la sută.

În componența activelor, activele financiare constituie 3,7 mlrd. lei și nefinanciare – 11,6 mlrd. lei.

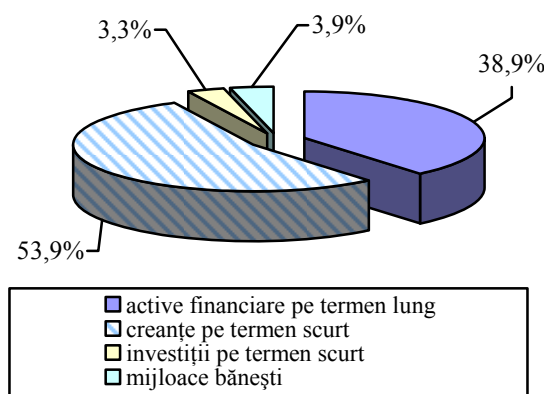

Figura 3.1 Structura activelor financiare ale societăților pe acțiuni la 31.12.2010

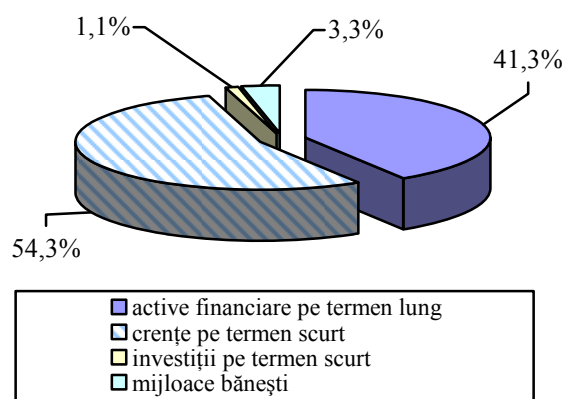

Figura 3.2 Structura activelor financiare ale societăților pe acțiuni la 31.12.2011

Potrivit diagramelor prezentate în figura 3.1 și 3.2, se observă că ponderea majoritară, în structura activelor financiare în anul 2011, o alcătuiesc creanțele pe termen scurt – 54,3%, majorându-se față de anul precedent cu 0,4 p.p. De asemenea, o cotă semnificativă este deținută și de activele financiare pe termen lung – 41,3% (cu 2,4 p.p. mai mult decât în 2010). Ponderea minoritară este deținută de către investițiile pe termen scurt, reprezentând 1,1% din totalul activelor financiare.

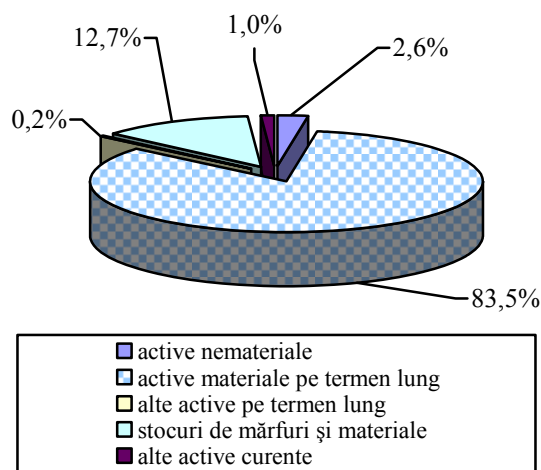

Figura 3.3 Structura activelor nefinanciare ale societăților pe acțiuni la 31.12.2010

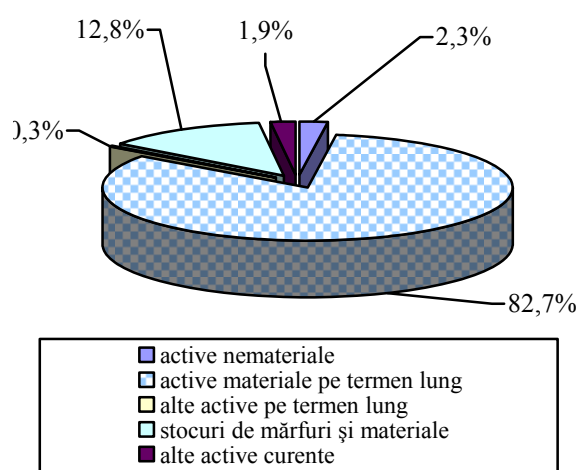

Figura 3.4 Structura activelor nefinanciare ale societăților pe acțiuni la 31.12.2011

Este de menționat faptul că, 82,7% din totalul activelor nefinanciare sunt deținute de către activele materiale pe termen lung. Stocurile de mărfuri și materiale s-au majorat cu 0,1 p.p. față de anul 2010, reprezentând 12,8 la sută. Activele nemateriale alcătuiesc 2,3% în anul de gestiune (cu 0,3 p.p. mai puțin decât în anul precedent).

Patrimoniul net al societăților pe acțiuni constituie 10,9 mlrd. lei, partea statului fiind de 10,5 mlrd. lei. Comparativ cu începutul perioadei de gestiune, se observă tendința de majorare a patrimoniului net cu 0,2 mlrd. lei. Această creștere a fost condiționată de majorarea valorii capitalului statutar și suplimentar cu 0,1 mlrd. lei precum și a rezervelor cu 0,2 mlrd. lei, față de anul precedent. Totodată, influența pozitivă a fost parțial diminuată de reducerea, în perioada de gestiune, a profitului nerepartizat cu 0,1 mlrd. lei. Mărimea capitalului secundar a constituit 1,1 mlrd. lei, atât în anul 2010 cât și în 2011.

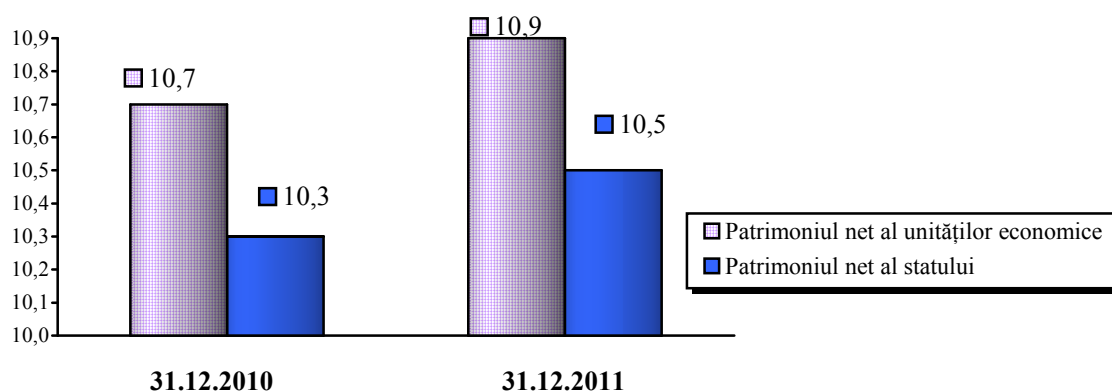

Figura 3.5 Evoluția patrimoniului net al societăților pe acțiuni, mlrd. lei

La 5 societăți pe acțiuni patrimoniul net are valoare negativă, dintre care:

- S.A. „Stadionul Republican” – 0,7 mil. lei;
- S.A. „Comerț-Petrol” – 0,04 mil. lei;
- S.A. Întreprinderea de construcție „Zidarul S-V” – 0,6 mil. lei;
- S.A. „Cerealeproiect” – 0,08 mil. lei;
- S.R.L. „Jana” – 0,02 mil. lei.

La 36 societăți pe acțiuni a avut loc micșorarea patrimoniului net cu 119,0 mil. lei.

Rentabilitatea economică (profit net/valoarea medie a activelor), pentru anul 2011, a constituit 3,36%, ceea ce semnifică că la un leu active se obțin 3,36 bănuți profit net.

Analizând situația economico-financiară a societăților pe acțiuni, s-a constatat că agenții economici, au obținut pe parcursul anului 2011 venituri din vânzări în valoare de 9,7 mlrd. lei majorându-se față de anul precedent cu 0,9 mlrd. lei.

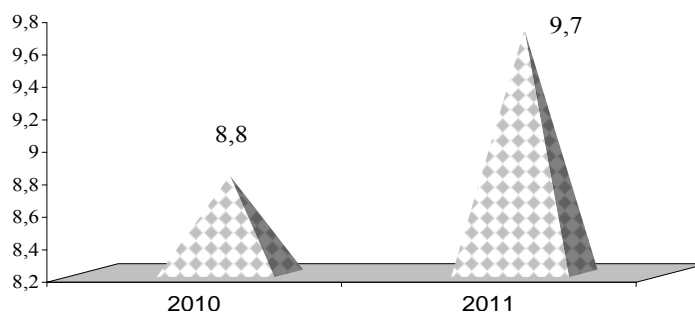

Figura 3.6 Evoluția veniturilor din vânzări a societăților pe acțiuni, pentru perioada 2010-2011, mlrd. lei

Ponderea majoritară în totalul veniturilor este deținută de veniturile din vânzarea produselor finite – 49,7%. Veniturile din prestarea serviciilor dețin o cotă de 26,2%, veniturile din vânzarea mărfurilor – 21,6%, veniturile din contracte de construcție – 1,9%, iar veniturile din locațiune (arendă) – 0,6 la sută. Totodată, din totalul veniturilor din prestarea serviciilor 58,7% revine serviciilor prestate întreprinderilor și 41,3% serviciilor prestate populației. Venitul din vânzarea mărfurilor cu amănuntul constituie 0,5 mlrd. lei (26,1%), cu ridicata – 1,6 mlrd. lei (73,9%) din totalul venitului din vânzarea mărfurilor.

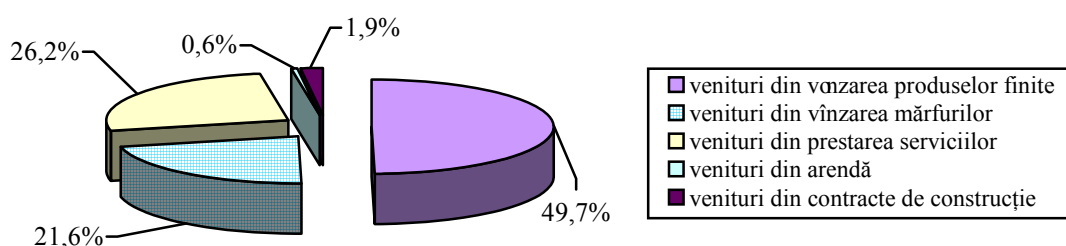

Figura 3.7 Cifra de afaceri, pe componente, a societăților pe acțiuni, pentru anul 2011

Din totalul consumurilor și cheltuielilor 55,9% le revine consumurilor și cheltuielilor materiale, 16,2% - cheltuielilor privind retribuirea muncii, 10,6% - uzurii (amortizării) activelor pe termen lung, 10,4% - consumurilor și cheltuielilor aferente serviciilor prestate de terți, 6,9% - altor consumuri și cheltuieli operaționale.

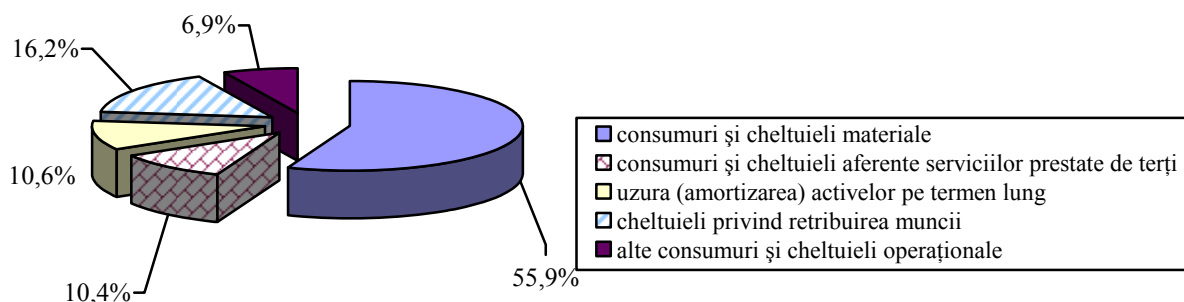

Figura 3.8 Structura consumurilor și cheltuielilor ale societăților pe acțiuni, pentru anul 2011

În anul 2011, numărul mediu scriptic al angajaților a constituit 18067 persoane. Venitul din vânzări anual, ce revine unui angajat, constituie în mediu 537,0 mii lei/angajat. Salariul mediu lunar al unui angajat la societățile pe acțiuni constituie 5139 lei, majorându-se față de anul precedent cu 714 lei sau cu 16,1 la sută.

Profitul din activitatea operațională obținut de către societățile pe acțiuni în perioada de gestiune a constituit 464,6 mil. lei și s-a redus comparativ cu anul precedent cu 28,0 mil. lei.

În rezultatul activității economico-financiare, în ansamblu, societățile pe acțiuni au obținut profit net în mărime de 504,6 mil. lei, sau cu 52,3 mil. lei mai puțin comparativ cu anul precedent.

Tabelul 3.1

Situația financiară a societăților pe acțiuni în anul 2011

Unități economice	Numărul unităților economice supuse analizei	Au activat cu profit			Au activat cu pierderi			Rezultat financiar nul	
		numărul unit. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul unit. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul unit. ec.	ponderea, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Societăți pe acțiuni	90	59	65,6	564,4	30	33,3	59,8	1	1,1

Din totalul societăților pe acțiuni supuse analizei, la 23 de agenți economici se observă o micșorare a profitului net comparativ cu anul precedent – cu 195,9 mil. lei. În perioada de gestiune, la 11 societăți pe acțiuni s-au depistat pierderi nete în mărime de 41,0 mil. lei, înregistrând în anul 2010 profit în mărime de 16,1 mil. lei.

Din numărul total al societăților pe acțiuni ce au obținut profit net, 14 unități economice înregistrează profit net mai mare de 1 milion de lei. Cele mai mari profituri au fost înregistrate de:

- S.A. „Moldtelecom” – 202,2 mil. lei;
- S.A. pentru achiziționarea, prelucrarea și livrarea metalelor feroase și neferoase „Metalferos” – 138,4 mil. lei;

- S.A. „Tutun CTC” – 76,9 mil. lei;
- S.A. „RED Nord-Vest” – 54,1 mil. lei;
- S.A. „RED Nord” – 49,2 mil. lei.

Din numărul total al societăților pe acțiuni doar 8 societăți pe acțiuni au generat pierderi mai mari de 1 milion de lei. Cele mai mari pierderi au fost generate de:

- S.A. „Combinatul de panificație din Chișinău „Franzeluța” – 23,5 mil. lei;
- S.A. „Centrala Electrică cu Termoficare nr. 1 din Chișinău” – 12,5 mil. lei;
- S.A. „Aroma” – 7,7 mil. lei;
- S.A. „Moldova-Film” – 2,3 mil. lei;
- S.A. „ForjaCom” – 1,1 mil. lei.

Rentabilitatea vânzărilor (profitul net/venitul din vânzări) societăților pe acțiuni constituie 5,2% și s-a diminuat cu 1,1 p.p. față de anul precedent.

Creanțele societăților pe acțiuni constituie 3489,2 mil. lei, inclusiv: creanțele pe termen lung – 1477,0 mil. lei (42,3%) și creanțele pe termen scurt – 2012,2 mil. lei (57,7%). Suma creanțelor s-a majorat în perioada de gestiune cu 122,4 mil. lei sau cu 3,6 la sută.

Este de menționat faptul că, în structura creanțelor pe termen scurt, ponderea majoritară este deținută de creanțele pe termen scurt aferente facturilor comerciale – 74,4% sau 1497,6 mil. lei, diminuându-se față de anul precedent cu 2,4 p.p. (sau cu 25,9 mil. lei).

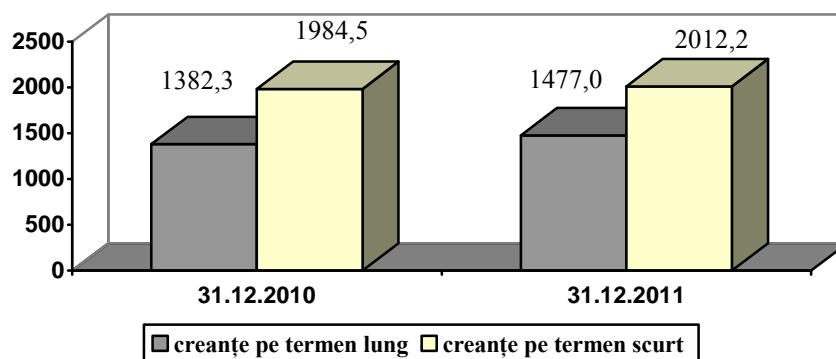

Figura 3.9 Evoluția creanțelor societăților pe acțiuni pentru perioada 2010-2011, mil. lei

Pe parcursul anului 2011, datoriile creditoare ale unităților economice constituie 4388,3 mil. lei, majorându-se cu 391,1 mil. lei, comparativ cu anul 2010.

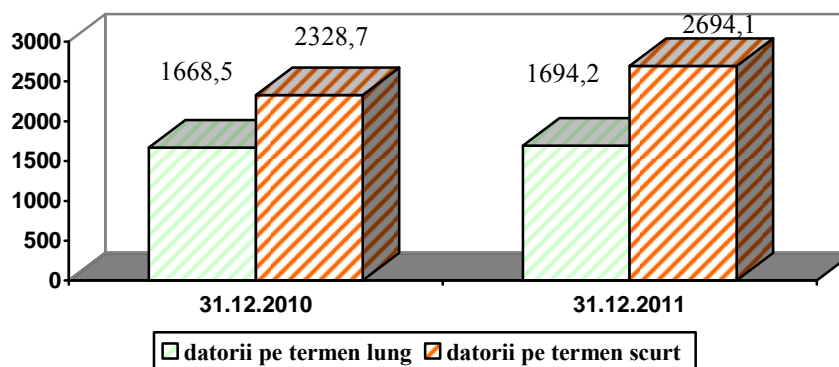

Figura 3.10 Evoluția datoriilor societăților pe acțiuni pentru perioada 2010-2011, mil. lei

Ponderea datoriilor pe termen lung 38,6 la sută. Datoriile pe termen lung s-au majorat în perioada de gestiune cu 25,7 mil. lei și constituie 1694,2 mil. lei, datoriile pe termen scurt s-au majorat cu 365,4 mil. lei și constituie 2694,1 mil. lei.

În rezultatul analizei rapoartelor financiare este de menționat că, la 38 societăți pe acțiuni sau 42,2%, se observă că datoriile pe termen scurt prevalează activele curente, fapt care se reflectă negativ asupra dezvoltării economice a societăților. La 60 societăți pe acțiuni (66,7%), finanțarea activelor a avut loc din contul mijloacelor împrumutate.

În componența datoriilor pe termen lung 16,7% (283,3 mil. lei) o dețin creditele primite de la băncile comerciale și, creditele recreditate din surse interne și externe prin intermediul Ministerului Finanțelor, precum și sumele dezafectate din bugetul de stat – garanții de stat interne și externe. Totodată, la situația din 31 decembrie 2011, S.A. „CET-2” are datorie față de Ministerul Finanțelor, pe împrumuturi recreditate din sursele externe în mărime de 0,8 mil. dol. SUA.

Neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe, precum și cele acordate sub garanția statului devine obligațiune convențională de stat, fapt ce creează o situație dificilă privind independența financiară a unităților economice. Totodată, neachitarea acestor obligațiuni generează riscul financiar de stingere din contul surselor bugetului de stat.

De asemenea, există riscuri financiare (fiscale) pentru bugetul public național din cauza micșorării vânzărilor nete la 36 societăți pe acțiuni cu 463,7 mil. lei față de anul precedent, fapt ce atrage și micșorarea taxei pe valoare adăugată încasată în bugetul de stat cu 92,7 mil. lei.

Conform datelor Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, la 31 decembrie 2011, datoriile societăților pe acțiuni față de bugetul de stat constituie 15,2 mil. lei, față de bugetele unităților administrativ-teritoriale – 2,7 mil. lei, față de fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 0,4 mil. lei, și s-au majorat cu 6,1 mil. lei.

Obligațiile societăților pe acțiuni față de bugetul asigurărilor sociale de stat, potrivit datelor Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, s-au majorat cu 6,5 mil. lei în perioada de gestiune, constituind 37,6 mil. lei, care includ și obligații, a căror termen de achitare nu a parvenit.

Tabelul 3.2

Informația privind sumele restante la impozite și taxe și alte plăți față de bugetul public național, ale societăților pe acțiuni la situația din 31 decembrie 2012

(mil. lei)

Verigile sistemului bugetar:	Inclusiv:			Total pe bugete
	plăți de bază	penalități	amenzi	
Bugetul de stat	11,7	1,8	1,7	15,2
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	2,0	0,7	0,0	2,7
Bugetul asigurărilor sociale de stat	36,0	1,6	0,0	37,6
Fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală	0,2	0,2	0,0	0,4
TOTAL	49,9	4,3	1,7	55,9

Potrivit datelor prezentate de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, în perioada supusă analizei, societățile pe acțiuni au virat în bugetul public național impozite și taxe în mărime de 1171,7 mil. lei (cu 150,7 mil. lei mai mult față de anul precedent), inclusiv:

- bugetul de stat – 679,5 mil. lei;
- bugetele unităților administrativ–teritoriale –120,8 mil. lei;
- bugetul asigurărilor sociale de stat – 293,3 mil. lei;
- fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 78,1 mil. lei.

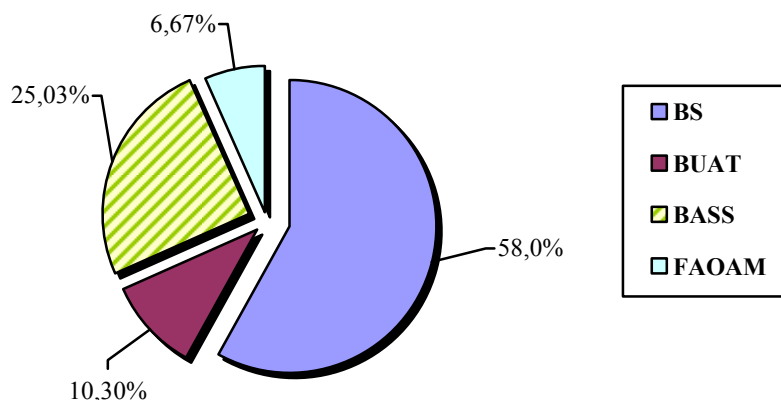

Figura 3.11 Structura achitărilor impozitelor și taxelor în bugetul public național de către societățile pe acțiuni, pe anul 2011

Conform legislației în vigoare, societățile pe acțiuni beneficiază de înlesniri și facilități fiscale la principalele tipuri de impozite. Astfel, suma înlesnirilor și facilităților fiscale acordate societăților pe acțiuni la principalele tipuri de impozite constituie 125,3 mil. lei, inclusiv:

- 124,7 mil. lei – taxa pe valoare adăugată, în conformitate cu prevederile art. 103 (scutirea de TVA) al Codului fiscal.

- 0,3 mil. lei – atât pentru impozitul funciar cât și pentru impozitul pe bunuri imobiliare, în conformitate cu prevederile art. 283, 284 ale Codului Fiscal și prevederile Legii pentru punerea în aplicare a titlului VI al Codului Fiscal nr. 1056-XIV din 16 iunie 2000;

- 0,002 mil. lei – taxa pentru apă, în conformitate cu prevederile art. 306 al Codului Fiscal și prevederile Legii pentru punerea în aplicare a titlului VIII al Codului Fiscal nr. 68 -XVI din 5 mai 2005;

- 0,004 mil. lei – taxa pentru amenajarea teritoriului, potrivit art. 296 al Codului Fiscal.

IV. Conexiunile întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu sistemul bugetar

Conform prevederilor art. 180 al Codului fiscal aprobat prin Legea nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997, agenții economici au beneficiat, pe parcursul anului 2011, de prolongarea și înghețarea achitării plăților la bugetul public național. Întru ameliorarea situației economico-financiare în decursul perioadei supuse monitorizării la 10 întreprinderi de stat și 7 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat a fost modificat termenul de stingere a obligației fiscale, prin amânarea sau eșalonarea stingerii obligației fiscale în baza contractelor încheiate între organele fiscale și contribuabili, și aprobarea acestora de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat.

Pe parcursul perioadei de gestiune, la întreprinderile de stat a fost modificat termenul de stingere a obligației fiscale, conform contractelor încheiate în sumă de 5,0 mil. lei. Suma amânată sau eșalonată pe parcursul anului 2011 ce urma a fi achitată constituie 4,5 mil. lei, iar în anul 2012 – 0,5 mil. lei. Suma amânată sau eșalonată pe parcursul anului 2011 a fost achitată în mărime de 3,0 mil. lei.

La societățile comerciale cu capital integral sau majoritar de stat a fost modificat termenul de stingere a obligației fiscale, conform contractelor încheiate în sumă de 2,3 mil. lei, ce urma a fi achitată pe parcursul anului 2011 în mărime de 1,6 mil. lei, iar în anul 2012 – 0,7 mil. lei. Suma amânată sau eșalonată pe parcursul anului 2011 a fost achitată în mărime de 1,5 mil. lei.

La situația din 31 decembrie 2011, au beneficiat de eșalonare 1 întreprindere de stat și 3 societăți pe acțiuni. Suma eșalonată la Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Orhei” constituie 35,4 mii lei, S.A. „Drumuri Bălți” - 380,2 mii lei, S.A. „Drumuri –Ialoveni” - 269,3 mii lei și la S.A. „Viorica-Cosmetic” - 23,7 mii lei.

V. Circulația proprietății statului

Conform informației prezentate de către Comisia Națională a Pieții Financiare, pe parcursul anului 2011, pe piața valorilor mobiliare au fost efectuate tranzacții cu acțiunile statului. Astfel, au fost vândute, la licitațiile cu strigare la Bursa de Valori, proprietatea publică a 9 societăți pe acțiuni cu cotă majoritară de stat (S.A. „Nord Tutun”, S.A. Întreprinderea de Construcție a Rețelelor de Gaze „Incorgaz”, S.A. „Farmacia Buiucani nr. 465”, S.A. „Ciuleandra”, S.A. „Tehservice-Gama”, S.A. „Electrocon”, S.A. „Marșrut”, S.A. „Gazproiect” și S.A. „Fregata”) la prețul de 56,6 mil. lei și a 7 societăți pe acțiuni cu cotă mai mică de 50% (S.A. „Montehsan”, S.A. Întreprinderea Mixtă Moldo - Luxemburgheză „Volatil-West Company”, S.A. „Arhproiect”, S.A. „Fabrica de produse lactate din Cimișlia”, S.A. „Agat”, S.A. „Mioara” și S.A. „Ungheni-Vin”) la prețul de 11,5 mil. lei.

Totodată, a fost înregistrată emisiunea suplimentară a acțiunilor proprietate de stat, la 33 societăți pe acțiuni, numărul total de valori mobiliare emise fiind de 12276666 acțiuni ordinare nominative. Suma emisiei constituie 129,8 mil. lei. Ca rezultat al acestei emisiuni s-a înregistrat majorarea capitalului statutar al societăților pe acțiuni.

Prin concursul comercial, au fost vândute Î.S. „Anina” la prețul de 10,6 mil. lei și Î.S. „Moldagroteh” la prețul de 20,1 mil. lei.

În perioada raportată, au fost încasate în bugetul de stat mijloace de la privatizarea tuturor bunurilor proprietate a statului în mărime de 135,8 mil. lei, inclusiv din vânzarea pachetelor de acțiuni în mărime de 68,1 mil. lei.

În Legea nr. 224 din 25 noiembrie 2011 pentru modificarea Legii bugetului de stat pe anul 2011 nr. 52 din 31 martie 2011, au fost prevăzute venituri ce urmează a fi încasate la bugetul de stat sub formă de defalcări din profitul net al întreprinderilor de stat în mărime de 47,9 mil. lei și dividende aferente cotei de participare a statului în societățile pe acțiuni, în mărime de 254,2 mil. lei, conform rezultatelor obținute în anul 2010.

Conform datelor Trezoreriei de Stat, la situația din 31 decembrie 2011, la bugetul de stat s-au încasat venituri sub formă de defalcări din profitul net al întreprinderilor de stat în mărime de 51,7 mil. lei și dividende aferente cotei de participare a statului în societăți pe acțiuni în mărime de 254,4 mil. lei, ceea ce constituie 107,9% și corespunzător 100,1% din suma prevăzută în anexa nr.1 „Sinteza bugetului de stat pe venituri, cheltuieli, deficit și surse de finanțare” a Legii bugetului de stat pe anul 2011 nr. 52 din 31 martie 2011.